

ØGET TRIVSEL – FOR MENNESKER, FOR NATUR OG FOR DET BORNHOLMSKE SAMFUND

**– ALTID PÅ DIN, FÆLLESSKABETS OG
PLANETENS SIDE FOR EN BÆREDYGTIG OG
SOLIDARISK UDVIKLING AF BORNHOLM**

ENHEDSLISTEN

ØGET TRIVSEL – FOR MENNESKER, FOR NATUR OG FOR DET BORNHOLMSKE SAMFUND

Bornholm er et fantastisk sted, fuld af muligheder.

Klippekyster og dybe skove. Gode jorde, råstoffer og adgang til havet. Hyggelige byer og fantastiske, bevaringsværdige bygninger. Store, åbne landskaber. Korte afstande. En stærk velfærds- og forsyningssektor, drevet af kompetente og dedikerede medarbejdere. Og et rigt forenings- og erhvervsliv med en lang tradition for samarbejde.

Alt dette, skal vi ikke bare værne om; men også videreudvikle. Til gavn for øget trivsel for børn og voksne i alle aldre, til gavn for en rigere natur og et sundt miljø, og til gavn for den bornholmske økonomi og det bornholmske samfund.

Bornholm oplever desværre også en stor udsathed – både geografisk og økonomisk. Den skal vi ikke bare håndtere, men også mindske.

På de kommende sider, kan du læse, hvordan Enhedslisten vil gribe mulighederne for at øge trivslen for mennesker og natur og videreudvikle det bornholmske samfund, og håndtere de udfordringer og kriser, vi står overfor! Pluk de emner ud, du går op i, eller læs fra A til Z. Valget er dit!

**ENHEDSLISTEN BORNHOLM
– ALTID PÅ DIN,
FÆLLESSKABETS OG
PLANETENS SIDE FOR EN
BÆREDYGTIG OG SOLIDARISK
UDVIKLING AF BORNHOLM**

BOLIGER OG BYMILJØER FOR DE MANGE, IKKE SOM SPEKULATION FOR DE FÅ

Mørke ruder, høje huslejer, et begrænset boligudbud, byer, hvor op mod halvdelen af husene er flexboliger. Sådan kan det da ikke fortsætte, hvis Bornholm fortsat skal være en levende og attraktiv ø! Det vil Enhedslisten gøre noget ved! Bopælspligten skal styrkes og udvides, ikke afskaffes!

For behovet er der. Unge under uddannelse, ældre, der gerne vil flytte til noget mindre, og tilflyttere, der drømmer om et liv på Bornholm – alle leder de efter boliger, der er til at betale. Og på et boligmarked, hvor priserne presses i vejret, fordi huse opkøbes og bruges til ferieudlejning og som investeringsobjekter, bliver boliger, der er til at betale, en mangelvare. Den udvikling vil vi stoppe, også fordi den dræner vores byer for liv og nærvær.

ENHEDSLISTEN ØNSKER AT

- styrke håndhævelsen af og udvide bopælspligten
- støtte tiltag, der modvirker affolkningen af de mindre byer
- skabe levende og grønne bymiljøer, som gør byrummene dejlige at være i
- arbejde for en restriktiv flexboligordning og sikre, at den ikke misbruges
- sikre virkeliggørelsen af de almene boligprojekter, der nu er på tegnebrættet
- tilvejebringe flere tilflytterboliger
- værne om de bornholmske byers arkitektur og kulturlandskabets
- særpræg med fritliggende gårde og husmandssteder
- støtte tiltag, der fremmer bæredygtig renovering og byggeri
- støtte tiltag, der udnytter boligmassen i det åbne land og sikrer en mangfoldighed af boligtilbud
- trafikregulere i kystbyerne, særligt om sommeren, så byrummene er sikre at opholde sig i
- opdatere bevarende lokalplaner, især for byer og byggeri tæt på kysten, så ny- og ombygning sker i respekt for natur og det omgivende miljø.

ERHVERVSUDVIKLING TIL GAVN FOR BORNHOLM

Skal vi bare se passivt til, mens virksomheder eller store selskaber udefra – måske endda med erhvervsstøtte kroner fra Bornholm – udnytter vores råvarer, natur og placering og skummer profitten, fx i en ny erhvervspark ved Sose? Nej, vel? Hvis erhvervsudviklingen skal gavne Bornholm og bornholmerne, er det af afgørende betydning, hvilke virksomheder vi vælger at styrke, tiltrække og støtte, og på hvilke vilkår.

I Enhedslisten ønsker vi at målrette den bornholmske erhvervsstøtte mod initiativer, der er forankrede på Bornholm, også i skattemæssig forstand. Mulighederne er mange, og vi skal turde satse på dét, der skaber værdi på og for Bornholm. Og vi skal satse på det, der bygger på de muligheder, vores råvarer, natur, beliggenhed og kompetencer rummer.

ENHEDSLISTEN VIL

- understøtte produktion og lagring af grøn og CO2-fri energi
- fremme udviklingen af nye produkter på basis af bornholmske råvarer, fx bælglfrugter
- understøtte etableringen af et bornholmsk slagtehus
- udvikle nye bornholmsk-baserede oplevelsestilbud
- styrke bornholmske håndværkskompetencer inden for bæredygtigt byggeri med fokus på genanvendelse og biogene byggematerialer
- understøtte videreudviklingen af den bornholmske kunsthåndværkssektor
- understøtte den bornholmske detailhandel, bl.a. gennem byplanlægning og en restriktiv tilgang til udlægning af nye arealer til boksbutikker
- fremme genanvendelse og forædling af ressourcer på tværs af sektorer
- fremme og understøtte iværksætteri.

DAGINSTITUTIONER OG SKOLER, DER FREMMER BØRNS OG UNGES TRIVSEL, LÆRING OG UDVIKLING

Langt de fleste bornholmske børn og unge trives, men ligesom i resten af Danmark slås et stigende antal børn og unge med trivsels- og læringsudfordringer. Bornholm har over de seneste år skruet op for den tidlige indsats til støtte for de små børn og deres familier. Samtidig er ventetiden på de såkaldte pædagogisk-psykologiske vurderinger (PPV), og dermed adgangen til hjælp for det enkelte barn, blevet mærkbart forkortet. Det er godt. Men det er langt fra nok. For når stadig flere børn og unge mistrives og er udfordrede, så er der grund til også at vende blikket ud og se kritisk på de rammer, vores børn og unge vokser op under.

En række spørgsmål trænger sig på: Er børnelivet blevet for digitalt? Fremmer de sociale medier en usund præstationskultur? Er forventningspresset blevet for stort i de unges uddannelsesliv? Er 'normalitetsforståelsen' blevet for snæver? Hvad gør alverdens kriser ved vores børns livsglæde? Forringer den tiltagende økonomiske ulighed familiernes muligheder for at fungere? Det er store spørgsmål, der ikke kan klares ved nogle få indsatser.

ENHEDSLISTEN VIL

- fastholde og udbygge den tidlige støtte om familierne og børnenes udvikling
- sikre en god opstart, når børnene starter i daginstitution og skole
- sørge for gode normeringer og stor faglighed i vores dagtilbud
- styrke børn og unges fritidsliv og udfoldelsesmuligheder
- udbrede to-lærerordning og co-teaching i vores skoler
- hjælpe en sund kultur på vej – både hvad angår digitale vaner, fællesskaber, kost og motion.

REEL KLIMAHANDLING NU! IKKE FLERE HOCKEYSTAVE OG LUFTKASTELLER!

Hvad venter vi på? Klimakrisen er her og har allerede kostet mange liv og store økonomiske tab verden over med oversvømmelser, brande, tørke og ekstrem varme. Bornholm går heller ikke fri. Hver gang vi genopbygger efter en storm eller oversvømmelse, koster det. Og så er der usikkerheden. For hvornår sker det igen? Bliver det værre næste gang? En usikkerhed, der kan ødelægge menneskeliv.

Der er så meget, Bornholm selv kan gøre for at undgå den værste klimakatastrofe. Så lad os komme i gang. Vi kan ikke bare læne os tilbage og vente på Energiøen. Det er tid til handling, for håb kommer med handling!

ENHEDSLISTEN VIL TAGE HÅBET TILBAGE VED AT

- opstille årlige kommunale CO₂-budgetter og regnskaber, og behandle dem med samme omhu som den økonomiske balance
- bakke op om en kystnær folkeejet havmøllepark og andre bornholmske energifællesskaber
- elektrificere den kommunale bil- og busflåde
- fremme etablering af delebilsordninger
- etablere flere cykelvenlige ruter og faciliteter på Bornholm, særligt for hverdagscyklister
- renovere bygninger i stedet for at bygge nyt, og opfordre til genbrug af byggematerialer
- stille krav om bæredygtighed ved byggeri og renovering af bygninger
- investere i klimatilpasning af vores byer og infrastruktur
- støtte landbruget i omstillingen til en mindre klimabelastende fødevarerproduktion
- sikre mere vand i det åbne land, som et værn mod ekstremt vejr
- udnytte tagarealer til grøn omstilling, enten som plads til solceller eller som grønne tage
- omlægge arealer til skov med naturnær skovdrift af hjemmehørende træer, særligt omkring vores drikkevandsindvindingsområder
- sikre at alle nye anlægsprojekter og lokalplaner indtænker klimaforandringer i form af fx højere vandstand, vildere vejr og højere temperaturer.

ARBEJDE OG TRYGHED TIL ALLE

Alle mennesker har forskellige liv, behov og drømme – og det skal social- og beskæftigelsespolitikken på Bornholm afspejle. Med beskæftigelsesreformen får kommunerne nye muligheder for droppe standardløsninger og i stedet tage udgangspunkt i den enkelte borgers ressourcer og ønsker. Det skal vi udnytte på Bornholm!

Uanset om du er på udkig efter et nyt job, på dagpenge, kontanthjælp eller er sygemeldt, så skal hjælpen tage udgangspunkt i dig. Der skal være sammenhæng mellem social- og beskæftigelsesindsatser, så alle får den hjælp, de har brug for.

ENHEDSLISTEN VIL ARBEJDE FOR, AT

- indsatsen skal tage udgangspunkt i den enkelte borgers ressourcer og ønsker – ikke i standardiserede skemaer med faste tilbud
- alle borgere skal have tilbud om læse-, stove- og regnetests
- alle borgere får ret til en samtale i jobcentret ud over de lovpligtige, når de har brug for det
- der skabes et tættere samarbejde mellem kommune, fagforeninger og a-kasser om at hjælpe ledige medlemmer i arbejde igen – også efter de 3 første måneder
- borgere, der har brug for hjælp efter både beskæftigelses- og serviceloven, har ret til én gennemgående sagsbehandler, der skal sikre en helhedsorienteret hjælp
- et særligt fokus på at yde hjælp til borgere, der bliver ramt af kontanthjælpsreformen, fx hjælp til at søge enkelttydelser og fritidstillæg til børn, lave aftaler med boligselskaberne om billige boliger, formidle relevante job til dem, der kan arbejde (også små jobs og job på socialt frikort) og ved at henvise til relevante frivillige organisationer.

ENERGI OG FORSYNING

Bornholms placering i Østersøen rummer både muligheder og udsathed. Som et ø-samfund med alt, hvad der hører til et helårssamfund, er Bornholm ideel som en test-ø for udviklingen af fremtidens bæredygtige energisystem. Samtidig ved vi af bitter erfaring, hvad forsyningssikkerhed betyder, og hvor vigtigt det er at have en robust forsyningssektor, der kan klare sig selv, også når søkabler rives over.

Bornholm har på det seneste oplevet en stigende interesse fra det miljø- og energiindustrielle kompleks. Det rummer muligheder, men også en risiko for at den demokratiske kontrol, der historisk har karakteriseret vores energi- og forsyningssektor, bliver tilsidesat.

Enhedslisten vil arbejde for at videreudvikle Bornholms energi- og forsyningssektor, så de unikke muligheder og erfaringer udnyttes til fulde, og den demokratiske kontrol fastholdes. Målet er en robust, energieffektiv og klimavenlig energi- og forsyningssektor til gavn for forbrugere – både borgere og virksomheder.

ENHEDSLISTEN ØNSKER AT

- gøre det bornholmske energisystem uafhængigt af fossil energi
- fremme en lokalt- og folkeejet kystnær havvindmøllepark
- fremme solceller på tage og parkeringsarealer, snarere end i det åbne land
- understøtte udbygningen af muligheder for lagring af strøm, fx i batterier, som varme eller ved pumpekraft
- understøtte energieffektivisering både i bygnings- og boligopvarmning og i industrien
- sætte skub i behandlingen af spildevandsslam, fx gennem pyrolyse, så vi undgår at sprede miljøfremmede stoffer på den bornholmske landbrugsjord, og nyttiggør ressourcer som fx fosfor fra spildevandet
- sikre det bornholmske drikkevand mod nitrat, PFAS og andre sundhedsskadelige stoffer
- fortsætte vores pres for at få udviklet et 'landevejsprincip' for prisen for transport af strøm, der kan udligne geografiske forskelle på tværs af Danmark.

PLADS TIL EN RIGERE NATUR, OG ET LANDBRUG, DER PRODUCERER SUND MAD TIL MENNESKER

Landbruget er en vigtig del af rygraden i det bornholmske samfund – på godt og ondt. Vi har brug for et stærkt landbrug, og vi har brug for sund mad. Men vi har også brug for et landbrug, som er i bedre balance med naturen, som genopbygger jorden og vandmiljøet, er mangfoldigt, og giver plads til naturen.

Vi skal have nedbragt kvælstofudledningen til luft og vandmiljø på og omkring Bornholm. Derfor skal vi have nedbragt antallet af bornholmske slagtesvin, have dyrene ud i det fri, og øge produktionen af frugt og grønsager, bælgrugter, og proteinrigt korn til bagning. Og vi skal væk fra brugen af kunstgødning og pesticider, særligt i vores drikkevandsindvindingsområder og langs vores ådale og kyster. Med andre ord, vi skal have langt mere økologisk og regenerativt jordbrug på Bornholm og vi skal have en rigere og sammenhængende natur.

ENHEDSLISTEN ØNSKER AT

- kvælstofrabatten til det bornholmske landbrug fjernes, så udslip til luft og vandmiljø mindskes
- få vandet – og dermed livet – tilbage i det åbne land
- støtte overgangen til økologisk og regenerativt jordbrug til gavn for klima, miljø og folkesundhed. Det kræver ny viden, og derfor vil vi arbejde for en regenerativ jordbrugsskole på Bornholm
- beskytte og genskabe levende hegn i det åbne land, som vigtige korridorer for mennesker og dyr, insekter og sommerfugle, padder og planter
- forbinde beskyttede naturarealer og den kommende Naturnationalpark Almindingen i "Den Grønne Bølge", så den rækker fra kyst til kyst
- bakke op om naturbeskyttelsesinitiativer som fx fredning af områder med høj biodiversitet med fokus på hjemmehørende arter
- stoppe nybyggeri af fx sommerhuse i områder med høj biodiversitet og naturrigdom
- sætte Bornholm på verdenskortet som en del af UNESCOs biosfæreprogram.

MANGFOLDIG KULTUR OG STÆRKE LOKALSAMFUND PÅ HELE ØEN

Vil vi have liv og fællesskab på hele Bornholm – også uden for Rønne? Selvfølgelig!

En levende ø kræver stærke lokalsamfund og et mangfoldigt kulturliv, hvor alle kan være med.

I Enhedslisten ønsker vi, at Bornholm udvikler sig med liv og fællesskab i alle byer. Derfor vil vi støtte lokale samlingssteder og sikre arbejdspladser fordelt på hele øen. Medborgerhuse, biblioteksfilialer, sportshaller, skoler og daginstitutioner skal danne gode rammer for venskab, nabo- og interessefællesskaber. Samtidig skal kunst og kultur være tilgængeligt for alle, uanset hvor man bor, og hvem man er. Kulturelle oplevelser – som teater, musik og sport – er med til at skabe samhørighed, livsglæde og mod på livet. Vi ser det frivillige engagement i foreninger og kulturliv som en hjørnesten i sammenhængskraften. Fællesskab og deltagelse er med til at modvirke ensomhed og skabe et Bornholm, hvor alle har mulighed for at trives og høre til.

ENHEDSLISTEN ARBEJDER FOR AT

- understøtte og bevare foreningshuse i de bornholmske byer med cafeer, fællesspisning, debatter og udstillinger
- fastholde bibliotekerne som et mødested for alle
- støtte op om Bornholms helt unikke kunsthåndværkstradition
- bevare og understøtte sportshaller og idrættstilbud på hele øen
- sikre gode vilkår og muligheder for frivilligt arbejde
- prioritere udviklingspulje til nye initiativer
- bakke op om Folkemødet, som et vigtigt aktiv for Bornholm
- støtte et rigt forenings- og kulturliv i såvel statslige som private og frivillige institutioner, fx spillesteder, teatre, udstillingssteder og museer
- udvikle Dams gård som et kulturcenter for hele Bornholm.

TRANSPORT FOR ALLE PÅ BORNHOLM

Skal alle, der ikke selv kører bil, bo i Rønne? Skal alt bare være dyrere på Bornholm end i resten af Danmark?

Selvfølge! I Enhedslisten bakker vi 100% op om målsætningen om, at det skal være muligt at bo og leve aktive liv på hele Bornholm, også uden at have adgang til egen bil.

Unge, der skal i skole eller til fritidsaktiviteter; voksne med beskæftigelse i mere end gå- eller cykelafstand fra egen bopæl; ældre, der ikke ønsker eller ikke føler sig sikre i trafikken; gæster uden egen bil: I langt de fleste familier er én eller flere personer afhængige af en velfungerende kollektiv transport på Bornholm. Offentlig transport på Bornholm er med andre ord en velfærdssydelse.

Derfor skal BAT styrkes, ikke svækkes! Det skal være nemt at bruge kollektiv transport på Bornholm. Og det skal selvfølgelig være grønt! Nemt at købe billet og hurtigt at komme frem med pålidelige og regelmæssige afgang. Busserne skal være grønne og afgangene skal selvfølgelig passe med ringetider, færgernes ankomster og afgang, og gøre det muligt at komme frem til arbejde, hospital, biograf mm.

ENHEDSLISTEN ØNSKER AT

- øge tilskuddet til offentlig transport, særligt i takt med, at der kommer flere børn og ældre
- gøre det grønne at køre med bus på Bornholm
- gøre bussen til et attraktivt alternativ til medbragt bil for gæster, der kommer til Bornholm for at vandre, cykle, opleve kunst, kunsthåndværk eller gastronomi.
- det igen skal være muligt at transportere sig direkte og pålideligt med offentlig transport mellem de bornholmske byer og til og fra færgerne

FOREBYGGELSE OG FÆLLESSKABER – NØGLEN TIL SUNDHED OG TRIVSEL FOR ALLE

Vi ved meget om, hvad der skal til for at holde os sunde, men alligevel bliver flere og flere syge. Hvad skal der til for at ændre kurs?

I Enhedslisten mener vi, at forebyggelse er den rigtige vej, og at jo før de gode vaner etableres, jo bedre. Her spiller daginstitutioner, skolen, uddannelsesinstitutioner og arbejdspladser en vigtig rolle i at grundlægge og fastholde gode vaner. Fællesskaber fremmer trivslen og betyder, at man har et netværk, når livet bliver svært. Mad-, motions-, natur-, have-, håndværks- og kulturfællesskaber er vejen frem. Og får man brug for yderligere hjælp, så skal vejen til sundhedshjælp fra region eller kommune gøres så kort og mødes være nemt.

ENHEDSLISTEN MENER AT

- virkeliggørelsen af ældrereformens intentioner om øget selvbestemmelse, nærvær og helhedspleje leveret af små faste teams og i samspil med pårørende og civilsamfund er afgørende
- BRK bør indføre motion på arbejdspladsen og gå foran på dette område
- de plejecentre, der har træningsfaciliteter, bør stille disse til rådighed for pensionister
- den fysiske tilgængelighed til offentlige bygninger for borgere med handicap skal forbedres
- de bornholmske friluftsmuligheder skal tænkes bedre ind i sundhedsindsatser for både børn og voksne
- vejen til hjælp fra kommune og region skal være nem og kort.

TRANSPORT FOR ALLE TIL OG FRA BORNHOLM

Kan vi være tilfredse med transportmulighederne til og fra Bornholm? Nej, bestemt ikke! Der er rum for mange forbedringer. Det gælder både fly og færge.

I Enhedslisten vil vi selvfølgelig kæmpe for grønnere og klimavenlige løsninger. Og vi vil kæmpe for mere end det: Et nyt færgeudbud er snart på vej. Hvordan skal det se ud?

I Enhedslisten ønsker vi en mere demokratisk styring af færgedriften, der giver bornholmerne mere indflydelse og bedre mulighed for at få interesser tilgodeset. Vi ønsker derfor et opgør med udbud, der overlader styringen af vores bornholmske motorvej til et rederi på udenlandske hænder.

ENHEDSLISTENS KRAV TIL DET KOMMENDE FÆRGEUDBUD

- Der skal indsættes en nul-emissions færge fra dag 1 i den nye udbudsperiode.
- Bornholmske borgere og virksomheder skal være sikret mulighed for at rejse til en fast og lav pris, også når behovet for rejsen opstår pludseligt.
- Det skal være billigere at rejse som gående passager.
- Færgerne skal være handikapvenlige.
- Der skal være håndfaste krav til overholdelse af ankomst og afgangstider.
- IC-togforbindelsen mellem Ystad og København skal genetableres og tilpasses færgetiderne.

STYRKET UDDANNELSESTILBUD, NYE MULIGHEDER OG NYE BORNHOLMERE

Kan uddannelsesdrømme føre nye folk til Bornholm og få unge til at blive?

Ja, det tror vi på. På Bornholm har vi en lang række gode uddannelsestilbud – de mange uddannelser på Campus, Glas- og Keramikskolen i Nexø og samarbejder med uddannelses- og forskningsinstitutioner andre steder i Danmark som fx DTU og AUC. Det skal vi lade os inspirere af, for der er plads til flere.

Enhedslisten ønsker, at der investeres mere i uddannelsesområdet, så nye uddannelser oprettes og eksisterende uddannelser støttes.

ENHEDSLISTEN FORSLÅR AT

- Bornholm skal have en regenerativ jordbrugsskole med fokus på lokal og bæredygtig madproduktion. Bornholms stærke madkultur er et stærkt aktiv og interessen for et lokalt og bæredygtigt jordbrug vokser, især blandt unge
- oprette en beredskabsuddannelse på Bornholm med fokus på klima- og forsyningsberedskab
- styrke videreuddannelser på Campus Bornholm med lavt optag, fx ved at udvide ordningen med løn under uddannelse
- understøtte samarbejdet mellem de bornholmske uddannelsesinstitutioner og det bornholmske erhvervsliv, så vi får langt mere praksis ind i uddannelserne.

TIL(BAGE)FLYTNING, BEFOLKNING OG BESKÆFTIGELSE

År efter år har det lydt, at vi skal blive flere. Selvom det samlede befolkningstal lige nu bevæger sig i den forkerte retning, så er der en række lovende tendenser. For faktisk er der i dag flere unge familier, der vælger at flytte (tilbage) til Bornholm. Og også i andre aldersgrupper, ser vi i disse år en øget tilflytning, bl.a. i takt med at hjemmearbejde er blevet en realistisk mulighed for flere. Disse tendenser ønsker vi i Enhedslisten at understøtte, så Bornholm igen kan få en voksende befolkning.

I de kommende år kan Bornholm se frem til en del større anlægsprojekter, fx i forhold til udvidelsen af kasernen og i forhold til udbygningen og vedligeholdelse af havvind i Østersøen. Samtidig ved vi, at både Bornholms kunsthåndværkssektor og madsektor trækker iværksættere og dermed nye borgere til.

I Enhedslisten ønsker vi at gribe disse muligheder og aktivt arbejde for, at flere, der i første omgang måske kommer hertil som midlertidig arbejdskraft, som iværksættere, uddannelsessøgende, eller som deltidsbeboere, får øjnene op for alt det, Bornholm kan tilbyde, og derfor vælger at gøre Bornholm til deres bopæl. En analyse, som BRK for nyligt har fået udarbejdet, giver nogle vigtige pejlemærker for en sådan indsats.

ENHEDSLISTEN ØNSKER AT

- inddrage borgerforeninger og rådet for internationale borgere i velkomstforløb for tilflyttere, fx med inspiration fra Tejn og andre steder
- sikre et varieret udbud af tilflytterboliger; skurvognsbyer skal kun være en absolut nødløsning
- sikre en velfungerende offentlig transport på Bornholm og attraktive ordninger for pendlere, som gør også spontane rejser til det øvrige Danmark mulige og økonomisk overkommelige
- gøre det attraktivt for tilflyttende arbejdskraft at bosætte sig på Bornholm.

ØKONOMI OG DEN KOMMUNALE SEKTOR

Kan det virkelig være rigtigt, at kommunen skal blive ved med at spare? Det mener, vi ikke i Enhedslisten! I snart 25 år har 10 skiftende regeringer insisteret på et skattestop og holdt væksten i den offentlige sektor lavere end i det øvrige samfund.

Samtidig er den kommunale udligningsordning, bl.a. i forhold til selskabsskat, pilskæv og en trussel mod sammenhængskraften i Danmark. Vi har brug for at løfte velfærden, lave klima- og miljøtiltag, forbedre den kollektive transport, sikre en effektiv myndighedsbehandling og en ordentlig infrastruktur. I det hele taget: sikre rammerne for gode liv på hele Bornholm.

Derfor skal vi som kommune kræve ordentlige økonomiske rammer, en retfærdig kommunal udligningsordning, og arbejde for, at den værdi, der skabes på Bornholm, også beskattes på Bornholm.

ENHEDSLISTEN VIL

- aktivt bruge medlemskabet af Kommunernes Landsforening til at sikre mere retfærdige økonomiaftaler og en udligningsordning, der kan bringe Danmark i balance
- arbejde for at skatten på indtægter fra udlejning af sommerhuse og flexboliger tilfalder beliggenhedskommunen
- arbejde for en delt personbeskatning mellem bopæls- og flexboligkommune
- sikre vedligeholdelsen af den kommunale bygningsmasse, så de fælles værdier ikke forfalder
- skabe gode vilkår for lokale initiativer, der giver afkast på og for Bornholm
- forbedre kommunens drift – bl.a. gennem energirenoveringer og bedre udnyttelse af de kommunale ejendomme
- tiltrække arbejdspladser, tilflyttere, skatteindtægter, ejer-registrering og fremme brug af bornholmske produkter.

KOMMUNALT BEREDSKAB OG INTERNATIONALE RELATIONER – FOR FRED OG TRYGHED

Krig, klimakrise og internationale konflikter skaber utryghed i hele verden. Stater, der invaderer og besætter andre lande – som i Ukraine og Palæstina – underminerer både freden og folkeretten. Bornholms placering i et spændingsområde og langt fra resten af Danmark gør os ekstra udsatte i en tid, hvor verden er i opbrud. Det er noget, vi er nødt til at forholde os til og tage alvorligt.

Så hvad er egentlig kommunens ansvar og opgave i denne brændende verden?

I Enhedslisten er vi ikke i tvivl: Kommunen skal ikke handle med besættelsesmagter. At indgå aftaler, købe varer eller yde støtte til stater, der fører en ulovlig besættelsespolitik, er i strid med internationale principper. Vi skal ikke være medskyldige i undertrykkelse og brud på folkeretten gennem vores økonomiske beslutninger.

Udenrigs- og forsvarspolitik er ikke en kommunal opgave. Ej heller kan kommunen forhindre naturkatastrofer. Derimod er kommunens ansvar klart, når det gælder et stærkt og handlekraftigt beredskab, der kan beskytte bornholmerne og den bornholmske infrastruktur i både forventede og uforudsete krisesituationer, som fx naturbrande, kabelbrud, kemikalieudslip og andre alvorlige hændelser.

ENHEDSLISTEN ARBEJDER FOR AT

- boykotte handel med stater og lande, som er på kant med den internationale retsorden, herunder Israel og Rusland
- kommunen skal sikre, at vi har nok mad, medicin og energi, hvis forsyningen svigter
- kommunen udvikler nødplaner for kommunikation, hvis internet, telefoni eller strøm svigter
- beredskabscentret i Allinge styrkes og bemanningen øges
- kommunen kortlægger beskyttelsesrum og steder til nødindkvartering på Bornholm – og laver en plan for, hvordan de tages i brug ved krise
- kommunen undersøger behovet for at udarbejde evakueringsplaner.

ENHEDSLISTENS KANDIDATER

Morten Riis • 48 år • tømrer • Gudhjem

Helle Munk Ravnborg • 64 år • miljøplanlægger & kafferister • Østerlars

Sanne Larsen Friborg • 62 år • sygeplejersker • Rø

Jesper Gredsted Smidth • 57 år • sosu assistent elev & biavler • Pedersker

Emil Boesen • 20 år • soldat • Åkirkeby

Tine Astrup Eriksen • 60 år • gymnasielærer, biologi & kemi • Allinge

Allan Pleman • 62 år • pensionist • Rønne

Anders Rugtved • 57 år • pædagog • Snogebæk

Fiona Højmark-Ross • 32 år • frivilligkoordinator • Olsker

Mads Thordal Trærup • 43 år • tømrer • Årsdale

Julie Castmar-Jensen • 39 år • formidler • Åkirkeby

Mads Kissow • 37 år • projektleder & bygningsrådgiver • Åkirkeby

BLIV MEDLEM AF ENHEDSLISTEN

Vi er et socialistisk og demokratisk parti, der arbejder sammen om at skabe et bedre samfund lokalt, nationalt og internationalt. Enhedslistens største styrke er medlemmerne. Derfor er der også brug for dine kræfter og gode ideer, så vi kan blive ved med at udvikle os som et levende parti.

Som medlem af Enhedslisten bliver du en del af et aktivt fællesskab.

MELD DIG IND HER
[MIT.ENHEDSLISTEN.DK/MEMBER/SIGNUP](https://mit.enhedslisten.dk/member/signup)

LÆS MERE OM VORES PROGRAM PÅ
[BORNHOLM.ENHEDSLISTEN.DK](https://bornholm.enhedslisten.dk)

ENHEDSLISTEN